

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

KOMISE PRO ETIKU VĚDECKÉ PRÁCE

Stanovisko Komise pro etiku vědecké práce

Na svém 22. zasedání dne 22. října 2012 Komise pro etiku vědecké práce v AV ČR projednala „stížnost ve věci autorství a spoluautorství“ na Dr. Pokorného u tří jeho publikací, jmenovitě

- u knihy „Neklidné časy“, nakladatelství Dokořán, Praha 2011,
- dále u kapitoly „Česká krajina a kolapsy“, Bárta, M., Kovář M., a kolektiv: Kolaps a regenerace: Cesty civilizací a kultur, nakladatelství Academia, Praha 2011 a také
- u článku „Vývoj osídlení na archeologických mapách“ Vesmír 2011/3.

Stížnost podala Dr. Dreslerová se svolením osob, jichž se též bezprostředně týká, jmenovitě Mgr. V. Abrahama, Dr. A. Danielisové a Dr. M. Hajnalové.

Komise měla před jednáním k dispozici vlastní stížnost, recenzi knihy Neklidné časy z pera D. Dreslerové, A. Danielisové a P. Kuneše, odpověď na ni z pera P. Pokorného, a úvodník k oběma příspěvkům z pera vedoucího redakce Vesmír Mgr. Ivana Boháčka (vše Vesmír 91, květen 2012) a diskusi T. Herbena s P. Pokorným ke kauze uveřejňování ještě nepublikovaných výsledků na webových stránkách Přírodovědecké fakulty UK. Dále měla Komise k dispozici krátké písemné vyjádření dr. P. Pokorného, v němž uznává „princiální oprávněnost většiny stížností podaných Dr. D. Dreslerovou na adresu Komise“.

Na zasedání komise byli přizváni podavatelé stížnosti a Dr. P. Pokorný. Z podavatelů se jednání zúčastnila jen Dr. D. Dreslerová, ostatní se z jednání omluvili a pověřili Dr. D. Dreslerovou, ať jedná za ně.

Dr. P. Pokorný na jednání uznal některá svá pochybení, nad nimiž se při psaní tří výše zmíněných, převážně vědecko-populárních publikací, dostatečně nezamyslel, a jejichž vážnost nedocenil. Šlo zejména o zveřejnění výsledků, které ještě nebyly publikovány v odborných recenzovaných časopisech, a to bez vědomí autorů a spoluautorů, z nichž jeden je v doktorském studijním programu pod vedením dr. P. Pokorného, a ojedinele i bez citace příslušného autorství.

Na základě proběhlé diskuse Komise došla k závěru, že Dr. P. Pokorný se dopustil přestupků proti duchu Etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky, zejména proti části II Zásady výzkumné práce, bod h, dále části III Zásady zveřejňování poznatků a výsledků, bod b, a části IV Zásady chování ke studentům a spolupracovníkům, bod d. Dr. P. Pokorný svá pochybení přiznal a omluvil se za ně.

Komise dále konstatovala, že jakýkoliv výstup z práce většího týmu by měl být před publikací diskutován v širším okruhu řešitelů, aby se všichni mohli k němu vyjádřit. Pokud by byl tento postup dodržen, mohlo se předejít již výše zmíněným pochybením a nedorozuměním. Takovýto logický a věcně správný postup však předpokládá dobré odborné i lidské vztahy v řešitelském kolektivu, a ty byly minimálně mezi dvěma řešiteli narušeny.

Na závěr svého jednání a po zvážení výše diskutovaných pochybení Komise přijala zásady, které by se měly dodržovat i při psaní vědecko-popularizačních publikací.

1. Při psaní vědecko-popularizačních prací nemusí být každá skutečnost doložena úplnou citací jako u přísně vědecké práce, ale pokud autor uvádí sebe jako autora zmiňovaných výsledků, měl by uvést i spoluautory těchto výsledků, pokud existují.
2. Vědecko-popularizační práce by měla uvádět výsledky, které již byly publikovány v odborných časopisech a prošly recenzním řízením. Musí čtenáři umožnit, aby spolehlivě rozlišil poznatky již přijaté vědeckou obcí od zatím neověřených hypotéz, a to zejména v případech, že jde o vlastní hypotézy autora práce.
3. Pokud se objeví, i přes výhrady v bodě 2, dosud nepublikované údaje či výsledky ve vědecko-popularizačních pracích, mohou být uveřejněny pouze s vědomím a souhlasem autora či spoluautora a s citací jeho jména.
4. Zejména u dosud nepublikovaných výsledků studentů doktorského programu je nutné dbát, aby nebyly užity v jiné práci včetně popularizační ještě před jejich uveřejněním doktorandem v odborných recenzovaných časopisech nebo obhajobou disertační práce. Doktorská disertace, dle Zákona č. 111/1998 o vysokých školách (§ 47, odst. 4), musí obsahovat původní a uveřejněné výsledky nebo výsledky přijaté k uveřejnění.
5. Redakce nakladatelství i vědecko-populárních časopisů by měly dbát, pokud je to možné, aby autoři nedokládali své hypotézy údaji ještě nezveřejněnými v odborných recenzovaných časopisech. Rovněž by se redakce měly ve sporných kauzách zdržet zveřejňování vlastních komentářů ovlivňujících čtenáře ve prospěch jedné či druhé strany.

V Praze dne 16. listopadu 2012

Prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc.
předsedkyně Komise pro etiku vědecké práce AV ČR